07/11/2023

Ιερά Μονή Αγάθωνος: Ιερομόναχος Ιερεμίας (Ιωάννης) Πλέτσης (1870 – 1960)

/ Γνώμες

- **Γράφει ο Βασίλειος Α. Μάργαρης**

Από τον τοπικό Τύπο και την τηλεόραση, πριν από καιρό, πληροφορηθήκαμε, ότι ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ.κ. Χρυσόστομος καλωσόρισε τον Μητροπολίτη Φθιώτιδας κ.κ. Συμεών ως «φίλο και αδελφό», ενώ αναφέρθηκε στη σχέση και στους ισχυρούς δεσμούς πλέον μεταξύ Μεσσηνίας και Φθιώτιδας, ένεκα της τιμής προς τον Άγιο Βησσαρίωνα. Αφορμή ήταν τα θυρανοίξια του πρώτου ναού στο όνομα του νέου Αγίου της Ορθόδοξης Εκκλησίας, του Οσίου Βησσαρίωνα του Αγαθωνίτη, ο δε νεόδμητος ναός βρίσκεται πλησίον του προσκυνηματικού ναού της Παναγίας της Πεταλιδιώτισσας, στη Μεσσηνία. Όσιος Βησσαρίων του

Αγαθωνίτου του εκ Πεταλιδίου Μεσσηνίας καταγομένου. («Με λαμπρότητα γιορτάστηκαν τα θυρανοίξια», «Ο όσιος Βησσαρίων ο Αγαθωνίτης κρίκος αγάπης μεταξύ Φθιώτιδος και Μεσσηνίας» Λ.Τ. 29-12-2022, «Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος Συμεών: «Ο όσιος Βησσαρίων μας έφερε όλους πιο κοντά», 24-1-2023.).

Θεωρώ πολύ σημαντικό ότι οι δύο, κάπως μακρινές, Μητροπόλεις αποκτούν σχέσεις αγάπης και φιλίας. Νομίζω πως εκτός από τα θυρανοίξια του νέου Ι.Ν. στο όνομα του Αγίου Βησσαρίωνος, είναι ευκαιρία να ανοίξουν και να καλλιεργηθούν οι έτσι και αλλιώς αυτονόητες μεταξύ Μητροπολιτών αδελφικές σχέσεις και να επεκταθούν και μεταξύ των νομών και των κατοίκων τους. Εξάλλου, ό Μητροπολίτης μας την έννοια της αλληλοεκτιμήσεως και ανταλλαγής ωφελημάτων έχει δείξει και σε άλλες, πρόσφατες, επεμβάσεις. Ίσως μπορούσε να παρωθήσει, να παρακινήσει, να προτρέψει τις τοπικές αρχές για να προγραμματιστούν από τώρα και να γίνουν μελετημένες προσεγγίσεις και ανταλλαγές μεταξύ Δημάρχων, Αντιπερειαρχών και κυρίως Επιμελητηρίων και Κοινωνικών Φορέων προς αμοιβαίο όφελος των κατοίκων των νομών αυτών. Επί πρόσθετα στις 20 Ιουνίου 2023 διαβάζουμε πως πραγματοποιήθηκε «με επισημότητα η αδελφοποίηση της Δημοτικής Κοινότητας Υπάτης του Δήμου Λαμιέων και της Δημοτικής Κοινότητας Δισπηλιού του Δήμου Καστοριάς», όπου στον χαιρετισμό του ο Δήμαρχος Λαμιέων τόνισε πως ουσιαστικά επισφραγίζεται μία προσπάθεια που άρχισε από την ενθρόνιση του καταγομένου από την Καστοριά Σεβασμιωτάτου Ποιμενάρχη μας το 2019 και δημιούργησε δεσμούς φιλίας και αδελφοσύνης μεταξύ των δύο Δήμων…».

Με αφορμή τα παραπάνω θα επιθυμούσα να αναφέρω ότι ο Όσιος Βησσαρίων δεν ήταν ο μόνος μεσσήνιος που κόσμησε και την Ι.Μ. Αγάθωνος. Μεταξύ άλλων, παλιότερα, ήταν και ο **Ιερεμίας Πλέτσης** για τον οποίο γράφεται και το παρόν σημείωμα Οι περισσότερες από τις πληροφορίες που αναφέρω περιήλθαν σε γνώση μου από τον πρώην αστυνόμο Ανδρέα Κανέλλου Παπαντωνόπουλο (από το Αγριλόβουνο Μεσσηνίας) που με την συνδρομή άξιων μαρτυριών με κυριότερο τον «εκδημήσαντα» αείμνηστο π. Δαμασκηνό Ζαχαράκη, ηγούμενο της Ι.Μ. Αγάθωνος, επιμελήθηκαν αρκετών λεπτομερειών. Νομίζω, επίσης, πως το δείγμα γραφής, όχι φυσικά το μοναδικό του αείμνηστου ηγουμένου Δαμασκηνού, ίσως δώσει λαβή για αναζήτηση πληροφοριών καταγραφής και δημοσίευσης τόμου με πλήρη βιογραφικά όλων όσων διατέλεσαν ηγούμενοι και πατέρες της Ι.Μ. Αγάθωνος.

Ιερεμίας Πλέτσης – Νεανικά χρόνια

Ο Ιωάννης, Ιερεμίας, Κωνσταντίνου Πλέτσης γεννήθηκε στο Αγριλόβουνο Μεσσηνίας το 1870. Ο πατέρας του ήταν κτηματίας και μαραγκός. Περάτωσε τις γυμνασιακές του μελέτες στο Γυμνάσιο Καλαμάτας και το 1893 γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Την ίδια χρονιά κατετάγη στο στρατό και εισήλθε στην Στρατιωτική Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών, στην Κέρκυρα. Μετετάχθη στη εφεδρεία καθώς κρίθηκε από την Σχολή Εφέδρων Αξιωματικών ως βοηθητικός το 1894. Το επόμενο έτος 1895 μετεγγράφει στην Θεολογική Σχολή από την Φιλοσοφική. Περάτωσε τις πανεπιστημιακές του σπουδές ενώ είχε ήδη τάξει τον εαυτό του στην υπηρεσία της εκκλησίας.

Μοναστηριακή πορεία

Αρχικά περιβλήθηκε το ράσο του ιερομονάχου κατά το 1896 και στη συνέχεια χειροτονήθηκε Διάκονος και Ιερέας και αρχίζει η μοναστηριακή πορεία του τόσο στη Φθιώτιδα όσο και στο λεκανοπέδιο Αθηνών και παραπέρα. Το 1898 είναι καταγεγραμμένος στο Μοναχολόγιο της Ιεράς Μονής Πετράκη, όπου αναφέρονται τα παρακάτω: **Μοναχολόγιο της Ι.Μ. Πετράκη:** (Ιωάννης) Ιερεμίας Πλέτσης, έτος γεν. 1870, Μεσσηνία, Αγριλόβουνο, Μοναχός 26 Οκτωβρίου 1898, Ιεροδιάκονος 29 Οκτωβρίου 1898, Ιερομόναχος 24 Σεπτεμβρίου 1899. Μόρφωση, Τελειόφοιτος Θεολογίας.

Ως Αρχιμανδρίτης εχρημάτισε Ηγούμενος στην Ι.Μ. Αγάθωνος από 13/10/1899 για 18 έτη μέχρι το 1918. Μετεγγράφει εκ της Ι.Μ. Αγάθωνος στην Ι.Μ.Πετράκη την 1/9/1918. Το 1918 – 1919 βρίσκεται Ηγούμενος της Μονής Πετράκη. Παρέμεινε ως αδελφός στη Μονή. Επίσης διωρίσθη Ηγούμενος και Επιθεωρητής Μονών στην Ι.Μ. Κεφαλληνίας, Άγιο Γεράσιμο, την 20/2/1920 Διωρίσθη το δεύτερον Ηγούμενος στην Ι.Μ. Πετράκη την 24/10/1929. Καταγραφές από την Ιερά Μονή Ασωμάτων Πετράκη: Διατελέσαντες Ηγούμενοι, αύξων αριθμός 20. Ιερεμίας Πλέτσης. Στο ίδιο Ι.Μ. Ασωμάτων Πετράκη: Κεκοιμημένοι αδελφοί: ΠΛΕΤΣΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ.).

Διετέλεσε εφημέριος στην περιφέρεια της Επισκοπής Μεσσηνίας μέχρι της συνταξιοδοτήσεως του λόγω γήρατος. Αν ανατρέξουμε στο διαδίκτυο, στον ιστότοπο **Meropitopik,** «Ιστορικό αφιέρωμα: Ενορίες, Ναοί, Εφημέριοι της Άνω Μεσσηνίας» διαβάζουμε: Αγριλόβουνο, Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου *Εφημέριοι, Ιερεμίας Πλέτσης, ιερομόναχος Ι.Μ. Πεντέλης, από 1905-1909 Προσωρινώς. Πιο πρίν ήταν ο Ασημάκης Ασημακόπουλος 1895-1904 και μετά ο Πέτρος Βουρνάς από το Δασοχώρι, 1909-1918.*

Στο ιστορικό έργο **«Φθιώτις, η προς Νότον της Όθρυος» α΄ έκδοση 1907 του Ιωάννη Γ. Βορτσέλα (1841-1913),**

που τυπώθηκε σε λίγα αντίτυπα με εισφορές και προεγγραφές συνδρομητών και εξαντλήθηκε πολύ γρήγορα, αναφέρεται κατάλογος των κ.κ. συνδρομητών: «Εν Υπάτη, Ιερά Μονή Αγάθωνος = 10 και αμέσως επόμενο, Αρχιμανδρίτης Ιερεμίας Πλέτσης, ηγούμενος = 2 ». Την εποχή εκείνη, αρχές του 20ου αιώνα, για να εκδοθεί ένα βιβλίο όπως αυτό του Ιωάννη Βορτσέλα, γίνονταν προεγγραφές ώστε να συγκεντρωθούν κάποια χρήματα για την εκτύπωση του βιβλίου. Ο συγγραφέας κατέγραψε τους συνδρομητές και ανάμεσα σε αυτούς είναι καταχωρημένη η Ιερά Μονή Αγάθωνος και ο ηγούμενος Ιερεμίας Πλέτσης. Είναι και αυτό όμως ένα δείγμα της φιλομάθειας του ηγουμένου Ιερεμία Πλέτση, της αγάπης του για το τόπο που τον φιλοξενεί όπως και η συνεισφορά του στην προσπάθεια για την έκδοση του θαυμάσιου και μοναδικού αυτού ιστορικού έργου του Ιωάννη Βορτσέλα.

Ο Κωνσταντίνος Ε. Τσιάκας στο «**ΤΟ ΜΑΥΡΙΛΟ ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ, Ιστορία Μεταβυζαντινά Μνημεία», Αθήνα 1995.** Μέρος ΣΤ, Η Ιερά Μονή Αγάθωνα, αναφέρει: «Το 1906 – 1908 πραγματοποιήθηκαν πολλά έργα επί Ηγουμένου Ιερεμία Πλέτση, καθώς και το νεώτερο συμπλήρωμα στο ναό, το τέμπλο με την αγιογράφηση του ναού από τους ζωγράφους Αδελφούς Ιωσαφαίους, Αγιορείτες, και κτίστηκε το μεγαλόπρεπο κωδωνοστάσιο μπροστά στην Κεντρική Πόρτα της μάντρας».

Ο μακαριστός ηγούμενος της Ι.Μ. Αγάθωνος Δαμασκηνός Ζαχαράκης σε επιστολή του προς τον Ανδρέα Παπαντωνόπουλο σημειώνει για τον ηγούμενο Ιερεμία Πλέτση: «...Το καμπαναριό της μονής είναι σωζόμενο έργο του. Δούλεψε πολύ στο μοναστήρι, το ανέδειξε φάρο της περιοχής πνευματικότατο. Εγώ ακόμα πρόλαβα γέροντες εδώ στην περιοχή Φθιώτιδας που μιλούσαν με πολύ σεβασμό για τον πατέρα Ιερεμία Πλέτση. Ο ενενηκοντούτης γέροντας μας πατέρας Γερμανός Δημάκος ήκουσε περί αυτού και σώζει πληροφορίες που μαρτυρούν το λαμπρό πέρασμα του πατρός Ιερεμία από το μοναστήρι μας και τον τόπο μας. Υπήρξεν τω όντι Άγιος! ...Εμείς φυλάσσουμε την φωτογραφία του εις το αρχονταρίκι της Μονής μας».

Ο Κωνσταντίνος Μπαλωμένος, στην ιστοσελίδα **Αμφικτύων, Ιερά Μονή Αγάθωνος σημειώνει:** Μετά τον Γεννάδιο Δημητριάδη, το 1895, στη θέση του ηγουμένου αναδείχτηκε ο αρχιμανδρίτης Αμβρόσιος Τσάπας που παρέμεινε στη θέση αυτή μέχρι το 1899, οπότε ανέλαβε ο ιερομόναχος Ιερεμίας Πλέτσης. Και σε άλλα σημεία: «το 1907-1908 η Μονή Αγάθωνος είχε δέκα μοναχούς. Ηγούμενος ήταν ο Ιερεμίας Πλέτσης. ...Το 1909 έγινε η κρήνη στη θέση «καμάρα» από τον ηγούμενο Ιερεμία Πλέτση που καταγόταν από την Πελοπόνησσο (ήταν ηγούμενος αρκετά χρόνια). Το 1910 κτίστηκε η πρώτη δεξαμενή του υδραγωγείου ...που έλυσε οριστικά το πρόβλημα της ύδρευσης. ...Η Μονή Αγάθωνος βρίσκεται (1915)

σε περίοδο οικονομικής ακμής. Διαθέτει ακίνητη περιουσία…»

Θάνατος

Απεβίωσε την 24 – 1- 1960, ημέρα Κυριακή και ώρα 7.15 πρωινή, επί ηγουμενίας στη Μονή Πετράκη του Σεβασμιωτάτου κ.κ. Νικοδήμου Βαλληνδρού. Κηδεύθηκε την 25 Ιανουαρίου 1960 και τάφηκε στην Ζωοδόχο Πηγή, Νέας Ελβετίας. Υπήρξε πνευματικός πατήρ του Αρχιεπισκόπου Αθηνών κ. Θεοκλήτου. Ο Αρχιεπίσκοπος εκφώνησε τον επικήδειο που μεταξύ άλλων ανέφερε: «Υπήρξε υπόδειγμα Ιερομονάχου, άριστος πνευματικός, τίμιος και ανιδιοτελής, είχε τεράστια μνήμη, εγκυκλοπαιδική μόρφωση και πολλές γνώσεις Ιατρικής, Μηχανικής, και Νομικής. Για αυτό εξετιμάτο και εσέβετο παρά της κοινωνίας».

Παλαιό δημοσίευμα εφημερίδας Λαμιακός Τύπος

Αντιγράφουμε σαν επίλογο δημοσίευμα του Λαμιακού Τύπου το 1960 (Ιανουάριος) που έχει την υπογραφή Α.Δ., ως επισφράγισμα της σημερινής σύμπνοιας μεταξύ των μητροπολιτών Φθιώτιδος κ.κ. Συμεών και Μεσσηνίας κ.κ. Χρυσοστόμου. Είναι ένα αποχαιρετιστήριο και συνάμα ευχαριστήριο σημείωμα για τον μεσσήνιο ιερομόναχο που διακόνησε και έβαλε την σφραγίδα του και στον τόπο μας.

«ΙΕΡΕΜΙΑΣ ΠΛΕΤΣΗΣ Προ εβδομάδος αποδήμησεν εις Κύριον ο Αρχιμανδρίτης Ιερεμίας Πλέτσης διακριθείς δια τον αυστηρόν, ασκητικόν βίον του.

Γεννηθείς εις Αγριλόβουνο Μεσσηνίας κατά το 1870 και περατώσας τα εγκύκλια μαθήματα εις το Γυμνάσιον Καλαμών, από φοιτητής της Φιλοσοφικής και Θεολογικής εις το Πανεπιστήμιον Αθηνών, εχειροτονήθη και αφιέρωσε εαυτόν εις την υπηρεσίαν της Ορθοδόξου Χριστιανικής Εκκλησίας της οποίας απεδείχθη διακεκριμένος δια την μάθηση, τον λόγον του τον αυστηρόν και τας αγαθοεργίας του λειτουργού.

Από του 1898 ως ηγούμενος της Ιεράς Μονής Αγάθωνος και ως τοποτηρητής του Μητροπολιτικού Θρόνου Φθιώτιδος, αφήκεν εις Λαμίαν αλησμόνητον εποχήν δια τα κηρύγματά του και τας μετά κατανύξεως τελουμένας παρ΄ αυτού θείας λειτουργίας.

Επί μακρά έτη διεχειρίσθει το βάρος της Ιεράς Μονής Πετράκη ως ηγούμενος και διετήρησε με σκληρούς αγώνας αλώβητον την τεράστιαν περιουσίαν της.

Ως επιθεωρητής Μονών Κεφαλληνίας επέβαλλε την τάξιν και καθιέρωσεν αληθή ασκητικόν βίον μεταξύ των μοναχών δια της αυστηρότητος και του παραδείγματος του.

Από πολλών ετών έζησεν εις παραδειγματικήν και πλήρη ασκητείαν νηστεύων συνεχώς και αφιερωμένος εις μελέτας φιλοσοφικάς, εις κηρύγματα και εις ακαταπόνητον φιλανθρωπίαν. Απερχόμενος του ματαίου κόσμου θα μείνει αλησμόνητος δια την βαθείαν σκέψιν του και την άρνησίν του των εγκοσμίων τιμών και ατυχημάτων παραστέκων εις τους ασθενείς, τους πτωχούς και τους δεσμένους.

Η σορός του απέβη προσκύνημα εις τον Ιερόν Ναόν Μονής Πετράκη, όχι μόνον από απλούς και ασήμους ανθρώπους οι οποίοι είχαν βοηθηθεί ή παρηγορηθεί από αυτόν, αλλά και από όλας τας κορυφάς της Εκκλησίας και από τον Μακαριώτατον Αρχιεπίσκοπον κ. Θεόκλητον όστις ήτο πνευματικόν τέκνον του αοιδίμου Ιερεμίου, ωμίλησε χαρακτηριστικώς και με θεολογικήν σοφίαν δια την γενικωτέραν αξίαν των αρετών και του υποδειγματικού βίου του μεταστάντος πνευματικού πατρός του».

(Αναδημοσίευση από τον ιστότοπο του Λαμιακού Τύπου www.lamiakos-typos.gr)